

Lekcja historii w klasie 5 – 3.12.2020r

Temat: Życie w Wiecznym Mieście .

Zapoznajcie się z informacjami w podręczniku ze stron od 86 do 88. Następnie przeczytaj materiały zamieszczone poniżej .

Wykonaj notatkę do zeszytu zapisując tekst napisany na NIEBIESKO(fioletowo).

1. Budowle Rzymu.

Większość ludności miasta zamieszkiwała skromne, słabo oświetlone kamienice czynszowe. Budowane naprędce i z niskiej jakości materiałów, często ulegały pożarom lub po prostu się zawalały.

Zamożni obywatele zajmowali natomiast zdobione mozaikami rezydencje (w tym podmiejskie wille).

Były one budowane według podobnego planu:

- serce każdego bogatego domu stanowiło **atrium**.
- za atrium znajdował się **perystyl**.
- pomieszczenia takie jak kuchnia czy sypialnie umieszczano wokół atrium.

W mieście powstawało wiele budowli użyteczności publicznej, w tym m.in.:

termy, hipodromy, amfiteatry, świątynie.

2.Rzymscy bogowie

Rzymscy bogowie wzorowani byli na greckich.

- **Jowisz** (odpowiednik Zeusa) – królował wszystkim bogom i ludziom;
- **Westa** – bogini ogniska domowego;
- **Mars** – bóg wojny, mityczny ojciec Romulusa;

- **Junona** - jedno z 3 głównych bóstw Rzymu (obok Jowisza i Minerwy);

- **Minerwa** - jedno z 3 głównych bóstw Rzymu;

Rzymianie często starali się zaskarbić sobie przychyłność bogów podbitych ludów. Byli zainteresowani kultem m.in. bóstw egipskich czy perskich.

Panteon - świątynia, która wzięła swą nazwę od greckich słów pan – wszystko i theoi – bogowie i została wzniesiona właśnie ku czci najważniejszych rzymskich bóstw. Na początku VII wieku została zaadoptowana na kościół chrześcijański Santa Maria ad Martyres – Marii od Męczenników.

3. Ważne pojęcia:

Forum Romanum – główny plac w Rzymie, miejsce najważniejszych wydarzeń i uroczystości, znajdowały się tu m.in. Świątynia Westy, kuria czy Basilica Julia.

atrium – sala z czworokątnym basenem otoczonym kolumnami, z otworem w dachu.

perystyl – ogród zdobiony kolumnami i fontannami

termy – łaźnie publiczne będące też miejscami spotkań towarzyskich, z salami gimnastycznymi, bibliotekami itp.

hipodrom – tor wyścigów rydwanów

amfiteatr – budynek z areną, gdzie organizowano m.in. walki gladiatorów i dzikich zwierząt (np. Koloseum)

bazylika – budowla pełniąca funkcje sądu lub hali targowej

westalki – kapłanki Westy odpowiedzialne za podtrzymywanie ognia w Świątyni Westy; mogły nimi zostać jedynie wysoko urodzone kobiety

cyrk – podłużna budowla, w której odbywały się wyścigi rydwanów

łuk tryumfalny – budowle w kształcie monumentalnych bram, które wznoszono w celu upamiętnienia wielkich zwycięstw

gladiatorzy – najczęściej niewolnicy, jeńcy lub skazani specjalnie szkoleni do walk na arenie.

1 2 3

4. Społeczeństwo Rzymu:

1. **patrycjusze** -(z łac. patres, ojcowie) – uprzywilejowana, wyższa warstwa społeczna
2. **niewolnicy**- grupa ludzi stanowiąca własność innych osób, pozbawiona wolności
3. **plebs** – wolni mieszkańcy zajmujący się pracą najemną

Zadanie

Wyjaśnij nazwę Wieczne Miasto.

Obejrzyj krótkie filmy dotyczące tematu:

<https://www.youtube.com/watch?v=d-vB6hwDxK0>

<https://www.youtube.com/watch?v=v4d62xHqpE0>

<https://www.youtube.com/watch?v=rycQ-oADVC4>

Przeczytaj ciekawostki o życiu w Rzymie

Rozrywka

Bogaci Rzymianie swój wolny czas spędzali na ucztach, które traktowane były jako pewnego rodzaju sport. Dużą popularnością cieszyły się koła literackie oraz publiczne odczyty.

Niebywałą rozrywką były także urządzone co jakiś czas igrzyska oraz igrzyska cyrkowe, gdzie uciechy dostarczały między innymi wyścigi rydwanów. Mnóstwo czasu spędzano w termach, gdzie ze względu na urządzenie i charakter kwitło życie towarzyskie całego miasta.

Przy wejściu do term urzędował **capsarius**, u którego pozostawiano na przechowanie pieniądze i kosztowności, po czym przechodziło się do szatni. Wszystkie termy składały się zasadniczo z trzech części: sali widnej, o kopulastym sklepieniu, gdzie znajdowały się baseny z zimną wodą; małej sali ogrzewanej oraz sali, w której odbywały się ciepłe kąpiele.

Oprócz „zwykłych” kąpieli można było udać się do parni i zażyć kąpiele parowych. Tuż obok parni znajdowały się pomieszczenia, gdzie nacierano ciała olejkami. W termach były także stadiony i boiska oraz specjalne portyki, gdzie odpoczywano po ćwiczeniach fizycznych i kąpielach, zabawiając się dyskusjami, słuchając recytacji poetów i mówców. Były również biblioteki oraz bufety, z których korzystała jednakże raczej ludność zamożniejsza.

Z term mogli korzystać wszyscy mieszkańcy miasta, nawet ci najbiedniejsi, gdyż opłaty za wejście były naprawdę niskie lub nie było ich wcale. Wstęp do łaźni miały również kobiety, jednakże po licznych skandalach wydano ustawę, nakazującą im korzystanie z term w innych godzinach niż mężczyźni.

Jedzenie

Rzymianie mieli ustalone trzy posiłki w ciągu dnia: śniadanie, drugie śniadanie i obiad, spożywany w późnych godzinach popołudniowych. Śniadanie składało się z chleba, sera, owoców i mleka lub wina. Drugie śniadanie rzadko podawano do stołu, była to raczej zimna przekąska lub danie z poprzedniego dnia, które można było zjeść bez konieczności mycia rąk. Ograniczało się ono do zimnych potraw mięsnych, ryb, jarzyn, sera, owoców i wina.

Najważniejszym i najobfitszym posiłkiem był obiad. Rzymianie spożywali go w pozycji półleżącej, obsługiwał im cały sztab niewolników. Podawano różne rodzaje mięs, ryb z dodatkiem jarzyn, przekąski, świeże lub suszone owoce oraz ostre przysmaki, po nich nalewano wina. Rzymianie nie dbali o porządek w czasie jedzenia – resztki pożywienia bez skrępowań rzucali na podłogę.

Domy rzymskie

Już od wczesnych godzin porannych ulice miast rzymskich wypełniał tłum ludzi, spieszących do pracy, szkoły, urzędów lub zwyczajnie udających się na przechadzkę. Biedota miejska mieszkała w ubogich chatkach bądź w wynajmowanych pomieszczeniach w domach czynszowych. Takie wysokie kamienice były budowane szybko, niedbale i często ulegały zawaleniu lub padały pastwą ognia. Piętra domu wystawały poza parter w stronę ulicy, dlatego Cycero mówił o Rzymie jakby zawieszonym w powietrzu na piętrach domów. Nic więc dziwnego, że biedniejsi mieszkańcy miasta unikali przebywania we własnych, tandetnie wykonanych domach i cały dzień spędzali w mieście, oferującym im przeróżne rozrywki.

Inaczej wyglądała sytuacja jeśli chodzi o bogatych patrycjuszów. Ci mieszkali w luksusowych domach, otoczonych wspaniałymi ogrodami, gdzie mogły znajdować się zwierzyńce i fontanny. Ich wille były urządzone z wielkim przepychem. Domy rzymskie składały się z trzech części: przedniej, środkowej, która była całkowicie pokryta dachem i z otwartego, otoczonego kolumnami perystylu.

Perystyl, w którym znajdowała się sadzawka z rybami, ozdabiano malowidłami, sadzono w nim rośliny; pod perystylem znajdowała się piwnica. Role hallu reprezentacyjnego pełniło atrium, życie rodzinne skupiło się w perystylu i otaczających go pokojach. Pomieszczenia wokół atrium były zamieszkiwane przez niewolników.

Spółczesność Starożytnego Rzymu – Patrycjusze i Plebejusze

Spółeczeństwo rzymskie dzieliło się na dwie grupy. Jedną z nich stanowili pełnoprawni obywatele, do których należeli najlepiej urodzeni, najbogatsi przedstawiciele poszczególnych rodów – patrycjusze (łac. Patres – ojciec). Patrycjusze byli uprzywilejowaną grupą społeczną, zwłaszcza w początkowym okresie republiki rzymskiej.

Drugą grupę stanowili tak zwani obywatele niepełnoprawni, czyli plebejusze. Była to zdecydowana większość całego ówczesnego społeczeństwa rzymskiego. Plebejusze stanowili warstwę społeczną, która w większości wywodziła się z ludów podbitych przez rzymian. Byli oni wolnymi ludźmi, jednak do pewnego momentu w historii Rzymu, pozostawali pozbawieni praw obywatelskich.

W roku 450 p.n.e. wprowadzono zakaz małżeństw między tymi dwiema grupami. W V w. p.n.e. użytkowanie ziemi należącej do państwa oraz najwyższe urzędy pozostawały w rękach patrycjuszów.

Zmagania tych dwóch odmiennych w prawach i możliwościach grup społecznych rozciągnął się na cały wiek V p.n.e. i IV p.n.e., ich zakończenie przypada dopiero na początek III w. p.n.e.. Całość konfliktu miała charakter czysto polityczny, plebejusze zmęczeni życiem zdominowanym przez patrycjuszów, rozpoczęli walkę o własne prawa.

Pierwszym osiągnięciem plebejuszy było ustanowienie funkcji trybunów, którzy mieli reprezentować ich szeroko pojęte interesy. Głównie chodziło o nadużycia, jakich patrycjuszowski urzędnicy dopuszczali się względem najniższych warstw społecznych.

Spółeczeństwo Starożytnego Rzymu – Nobilis

Pod koniec IV i w III w. p.n.e. zaczęła się wyodrębniać nowa grupa społeczna zwana nobilitas (nobilis – szlachetnie urodzony, znakomity). Warstwa ta jeszcze bardziej oddzielała się od plebsu. Stanowili rodzaj nowej arystokracji w Starożytnym Rzymie. Posiadali wielkie majątki ziemskie, które stanowiły ich główne źródło utrzymania. Ich kontakty z innymi grupami społecznymi były sprowadzone do minimum i bardzo źle widziane wśród innych „szlachetnie urodzonych”.

Spółeczeństwo Starożytnego Rzymu – Niewolnicy

Pomimo ciężkiej sytuacji plebsu, daleko mu było do najniższej grupy społecznej jaką stanowili niewolnicy. Stosunek do nich najlepiej obrazuje wypowiedź jednego z pisarzy rzymskich Warona, który nazwał niewolników „narzędziem mówiącym”.

Niewolników najczęściej zatrudniano w gospodarstwach domowych. Ze względu na rolniczy charakter państwa, większość z nich kończyła pracując na roli w najgorszych warunkach.

Lepiej przedstawiała się sytuacja niewolników żyjących w miastach. Niektórzy z nich, oczywiście pod stałą opieką swojego pana, mogli liczyć na niewielką niezależność np. w prowadzeniu jego interesów.

Dużą część niewolników stanowili ludzie dobrze wykształceni (pochodzący głównie z Grecji). Zajmowali oni często wysokie i cenione stanowiska. Jako przykład można podać czytanie i pisanie korespondencji przez starożytnych rzymian, którzy nigdy nie robili tego sami, wykorzystywali w tym celu swoich niewolników. Była to dość ironiczna sytuacja, gdyż większość społeczeństwa rzymskiego stanowili analfabeci.

Dzisiaj na tyle. Powodzenia w nauce!